

MIHAI EMINESCU POEZIE

Selecție a textelor, tabel cronologic, note și bibliografie
de **Mircea Ciobanu**

Prefață de **Nicolae Leahu**

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Eminescu, Mihai
Poezie; Mihai Eminescu; selecție a textelor, tabel cronologic, note și bibliografie de Mircea Ciobanu. Prefață de Nicolae Leahu. - Cluj, LE, 2014.
201 p. (Tipografia Centrală) - 100 p. -- (Câmpul de lectură)
ISBN 978-9975-67-923-0
821.1351-1

Respect pentru oameni și cărți

- 7 | Poetul și poezia cea de toate zilele (*Nicolae Leahu*)
- 10 | Tabel cronologic
- 12 | Notă asupra ediției
- 13 | Freamăt de codru
- 15 | Somnoroase păsărele...
- 16 | Crăiasa din povești
- 17 | Călin (file din poveste)
- 25 | Făt-Frumos din tei
- 28 | Diana
- 29 | Povestea codrului
- 31 | La mijloc de codru...
- 32 | O, rămâi
- 33 | Lacul
- 34 | Peste vârfuri
- 35 | Sara pe deal
- 36 | Dorința
- 37 | Pe lângă plopii fără soț...
- 39 | Și dacă...
- 40 | De-or trece anii...
- 41 | Atât de fragedă...
- 43 | Sonete
- 43 | I. [Afară-i toamnă...]
- 43 | II. [Sunt ani la mijloc...]
- 44 | III. [Când însuși glasul...]
- 45 | Floare albastră
- 47 | Iubind în taină...
- 48 | Departe sunt de tine...
- 49 | Din valurile vremii...
- 50 | De ce nu-mi vii
- 51 | Stelele-n cer
- 53 | Dintre sute de catarge
- 54 | Revedere
- 56 | Ce te legeni...
- 57 | Trecut-au anii...
- 58 | Mai am un singur dor

59		Melancolie	
61		O, mamă...	
62		Cugetările sărmanului Dionis	
65		Memento mori (Panorama deșertăciunilor)	
105		Scrisoarea III	
113		Doină	
115		Eu nu cred nici în Iehova	
116		Iambul	
117		Scrisoarea II	
120		Criticilor mei	
121		La steaua	
122		Luceafărul	
135		Kamadeva	
136		Scrisoarea I	
141		Glossă	
144		Odă (în metru antic)	
145		Scrisoarea IV	
149		Scrisoarea V	
153		Cu mâne zilele-ți adaogi...	
155		Note	
158		Bibliografie	

Descrierea CIP a Centrului Național al Cărții

Eminescu, Mihai

Poezie/Alteza Eminescu; selecție de texte / Traduceri de Mihai Ciobanu, Prefață de Nicolae Leahu - Cluj Napoca, 2014 (Tipografia Centrală) - 160 p. - (Căminul)

ISBN 978-9975-67-922-0

821.155.1-1

Tresărind scânteie lacul
Și se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleantul să mă fure
Și ascult de la răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
Se azvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri –
Cine știe să le-asculte?
Ale păsărilor neamuri
Ciripesc pitite-n ramuri
Și vorbesc cu-atât de multe
Înțelesuri.

Cucu-ntreabă: – Unde-i sora
Viselor noastre de vară?
Mlădioasă și iubită,
Cu privirea ostenită,
Ca o zână să răsară
Tuturora.

Teiul vechi un ram întins-a,
Ea să poată să-l îndoiaie,
Ramul tânăr vânt să-și deie
Și de brațe-n sus s-o ieie,
Iară florile să ploaie
Peste dânsa.

Se întreabă trist izvorul:
 – Unde mi-i crăiasa oare?
 Părul moale despletindu-și,
 Fața-n apa mea privind-și,
 Să m-atingă visătoare
 Cu piciorul?

Am răspuns: – Pădure dragă,
 Ea nu vine, nu mai vine!
 Singuri, voi, stejari, rămâneți
 De visați la ochii vineți,
 Ce luciră pentru mine
 Vara-ntregă.

Ce frumos era în crânguri,
 Când cu ea m-am prins tovarăș!
 O poveste încântată
 Care azi e-ntunecată...
 De-unde ești, revino iarăși,
 Să fim singuri!

SOMNOROASE PĂSĂRELE...

Somnoroase păsărele,
 Pe la cuiburi se adună,
 Se ascund în rămurele –
 Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
 Pe când codrul negru tace;
 Dorm și florile-n grădină –
 Dormi în pace!

Trece lebăda pe ape
 Între trestii să se culce –
 Fie-ți îngerii aproape,
 Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
 Se ridică mândra lună,
 Totu-i vis și armonie –
 Noapte bună!

CRĂIASA DIN POVEȘTI

Neguri albe, strălucite
 Naște luna argintie,
 Ea le scoate peste ape,
 Le întinde pe câmpie;

S-adun flori în șezătoare
 De paianjen tort să rumpă,
 Și anină-n haina nopții
 Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
 Au urzit o umbră fină,
 Ruptă de mișcări de valuri
 Ca de bulgări de lumină,

Dându-și trestia-ntr-o parte,
 Stă copila lin plecată,
 Trandafiri aruncă roșii
 Peste unda fermecată.

Ca să vad-un chip, se uită
 Cum aleargă apa-n cercuri,
 Căci vrăjit de mult e lacul
 De-un cuvânt al sfintei Miercuri;

Ca să iasă chipu-n față,
 Trandafiri aruncă tineri,
 Căci vrăjiți sunt trandafirii
 De-un cuvânt al sfintei Vineri.

Ea se uită... Păru-i galben,
 Fața ei lucesc în lună,
 Iar în ochii ei albaștri
 Toate basmele s-adună.

CĂLIN

(file din poveste)

GAZEL

*Toamna frunzele colindă,
 Sun-un grier sub o grindă,
 Vântul jalnic bate-n geamuri
 Cu o mână tremurândă,
 Iară tu la gura sobei
 Stai ca somnul să te prindă.
 Ce tresari din vis deodată?
 Tu auzi pășind în tindă –
 E iubitul care vine
 De mijloc să te cuprindă
 Și în fața ta frumoasă
 O să ție o oglindă,
 Să te vezi pe tine însăși
 Visătoare, surzândă.*

I

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jărat,ic,
 Rumenind străvechii codri și castelul singuratic
 Ș-ale răurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot –
 De departe-n văi coboară tânguiosul glas de clopot;
 Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățuie,
 Acățat de pietre sure un voinic cu greu le suie,
 Așezând genunchi și mână când pe-un colț, când pe alt colț,
 Au ajuns să rupă gratii ruginite-a unei bolți
 Și pe-a degetelor vârfuri în ietacul tănuit
 Intră – unde zidul negru într-un arc a-ncremenit.
 Ci prin flori întreșesute, printre gratii luna moale
 Sficioasă și smerită și-au vărsat razele sale;
 Unde-ajung par văruite zid, podele, ca de cridă,
 Pe-unde nu – părea că umbra cu cărbune-i zugrăvită.
 Iar de sus pân-în podele un painjăn prins de vrajă
 A țesut subțire pânză străvezie ca o mreață;
 Tremurând ea licurește și se pare a se rumpe,
 Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.
 După pânza de painjăn doarme fata de-mpărat;
 Încată de lumină e întinsă în crivat.

Al ei chip se zugrăvește plin și alb: cu ochiu-l măsurii
 Prin ușoara-nvinețire a subțirilor mătăsurii;
 Ici și colo a ei haină s-a desprins din sponci ș-arată
 Trupul alb în goliciumea-i, curăția ei de față.
 Răsfiratul păr de aur peste perini se-mprăștie,
 Tâmpla bate liniștită ca o umbră viorie,
 Și sprâncenele arcate fruntea albă i-o încheie,
 Cu o singură trăsură măiestrit le încondeie;
 Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
 Brațul ei atârnă leneș peste marginea de pat;
 De a vârștii ei căldură fragii sânelui se coc,
 A ei gură-i descleștată de-a suflării sale foc,
 Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri;
 Iar pe patu-i și la capu-i presurați-s trandafiri.
 Iar voinicul s-apropie și cu mâna sa el rumpe
 Pânza cea acoperită de un colb de pietre scumpe;
 A frumșeții haruri goale ce simțirile-i adapă,
 Încăperile gândirii mai nu pot să le încapă.
 El în brațe prinde fata, peste față i se-nclină,
 Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
 Și inelul scump i-l scoate de pe degetul cel mic –
 Ș-apoi pleacă iar în lume năzdrăvanul cel voinic.

II

Ea a doua zi se miră cum de firele sunt rupte,
 Și-n oglind-ale ei buze vede vinete și supte –
 Ea zâmbind și trist se uită, șopotește blând din gură:
 – Zburător cu negre plete, vin' la noapte de mă fură.

III

Fiecine cum i-e vrerea, despre fete samă deie-și –
 Dar ea seamănă celora îndrăgiți de singuri ei-și.
 Și Narcis văzându-și fața în oglinda sa, izvorul,
 Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul.
 Și de s-ar putea pe d... cineva ca să o prindă,
 Când cu ochii mari, sălbateci se privește în oglindă,
 Subțiuindu-și gura mică și chemându-se pe nume
 Și fiindu-și sie dragă cum nu-i este nime-n lume,

Atunci el cu o privire nălucirea i-ar discoasă
 Cum că ea – frumoasa fată – a ghicit că e frumoasă.
 Idol tu! răpire minții! cu ochi mari și părul des,
 Pentru-o inimă fecioară mândru idol ți-ai ales!
 Ce șoptește ea în taină când privește cu mirare
 Al ei chip gingaș și tânăr, de la cap pân' la picioare?
 „Vis frumos avut-am noaptea. A venit un zburător
 Și strângându-l tare-n brațe, era mai ca să-l omor...
 Și de-aceea când mă caut în păretele de-oglinzi
 Singurică-n cămăruță brațe albe eu întinz
 Și mă-mbrac în părul galben, ca un strai ușor țesut,
 Și zărind rotundu-mi umăr mai că-mi vine să-l sărut.
 Și atunci de sficiune mi-iese sângele-n obraz –
 Cum nu vine zburătorul ca la pieptul lui să caz?
 Dacă boiul mi-l înmlădiu, dacă ochii mei îmi plac,
 E temeiu că acestea fericit pe el îl fac.
 Și mi-s dragă mie însămi pentru că-i sunt dragă lui –
 Gură tu! învață minte, nu mă spune nimăru,
 Nici chiar lui, când vine noaptea lângă patul meu tiptil,
 Doritor ca o femeie și viclean ca un copil!”

IV

Astfel vine-n toată noaptea zburător la al ei pat.
 Se trezi din somn deodată de sărutu-i fermecat;
 Și atuncea când spre ușă el se-ntoarce ca să fugă,
 Ea-l oprește-n loc cu ochii și c-o mult smerită rugă:
 – O, rămâi, rămâi la mine, tu cu viers duios de foc,
 Zburător cu plete negre, umbră fără de noroc,
 Și nu crede că în lume, singurel și rătăcit,
 Nu-i găsi un suflet tânăr ce de tine-i îndrăgit.
 O, tu umbră pieritoare, cu adâncii, triștii ochi,
 Dulci-s ochii umbrei tale – nu le fie de diochi!
 El s-așează lângă dânsa și o prinde de mijloc,
 Ea șoptește vorbe arse de al buzelor ei foc:
 – O, șoptește-mi – zice dânsul – tu cu ochii plini d-eres
 Dulci cuvinte nențelese, însă pline de-nțeleș.
 Al vieții vis de aur ca un fulger, ca o clipă-i,
 Și-l visez, când cu-a mea mână al tău braț rotund îl pipăi,
 Când pui capul tu pe pieptu-mi și bățile îi numeri,

Când sărut cu-mpătimire ai tăi albi și netezi umeri
 Și când sorb al tău răsuflet în suflarea vieții mele
 Și când inima ne crește de un dor, de-o dulce jele;
 Când pierdută razimi fruntea de-arzătorul meu obraz,
 Părul tău bălai și moale de mi-l legi după grumaz,
 Ochii tăi pe jumătate de-i închizi, mi-ntinzi o gură,
 Fericit mă simt atuncea cu asupra de măsură.
 Tu!!!... nu vezi... nu-ți aflui nume... Limba-n gură mi se leagă
 Și nu pot să-ți spun odată cât – ah! cât îmi ești de dragă!
 Ei șoptesc, multe și-ar spune și nu știu de unde să-nceapă,
 Căci pe rând și-astupă gura când cu gura se adapă;
 Unu-n brațele altuia, tremurând ei se sărută,
 Numai ochiul e vorbareț, iară limba lor e mută,
 Ea-și acoperă cu mâna fața roșă de sfială,
 Ochii-n lacrimi și-i ascunde într-un păr ca de peteală.

V

S-au făcut ca ceara albă fața roșă ca un măr
 Și atâta de subțire, să o tai c-un fir de păr.
 Și costița ta bălaie o aduni la ochi plângând,
 Inimă fără de nădejde, suflete bătut de gând.
 Toată ziua la fereastră, suspinând, nu spui nimică,
 Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică;
 Urmărind pe ceruri limpezi cum plutește-o ciocârlie,
 Tu ai vrea să spui să ducă către dânsul o solie,
 Dar ea zboară... tu cu ochiul plutitor și-ntunecos
 Stai cu buze discleștate de un tremur dureros.
 Nu-ți mai scurge ochii tineri, dulcii cerului fiaștri,
 Nu uita că-n lacrimi este taina ochilor albaștri.
 Stele rare din tărie cad ca picuri de argint,
 Și seninul cer albastru mândru lacrimile-l prind;
 Dar dacă ar cade toate, el rămâne trist și gol,
 N-ai putea să faci cu ochii înălțimilor ocol –
 Noaptea stelelor, a lunei, a oglinzilor de râu
 Nu-i ca noaptea cea mocnită și pustie din sicriu;
 Și din când în când vărsate, mândru lacrimile-ți șed,
 Dar de seci întreg izvorul, atunci cum o să te vâd?
 Prin ei curge rumenirea, mândră, ca de trandafiri,
 Și zăpada viorie din obrajii tăi subțiri –

Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
 Ce ușor se mistuiește prin plânsorile pustie...
 Cine e nerod să ardă în cărbuni smarandul rar
 Și-a lui vecinică lucire s-o strivească în zadar?
 Tu-ți arzi ochii și frumseța... Dulce noaptea lor se stânge,
 Și nici știi ce pierde lumea. Nu mai plânge, nu mai plânge!

VI

O, tu crai cu barba-n noduri ca și călții când nu-i perii,
 Tu în cap nu ai grăunțe, numai pleavă și puzderii.
 Bine-ți pare să fii singur, crai bătrân fără de minți,
 Să oftezi dup-a ta fată, cu ciubucul între dinți?
 Să te primblă și să numeri scânduri albe de cerdac?
 Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac!
 Alungat-o-ai pe dânsa, ca departe de părinți
 În coliba împistrită ea să nasc-un pui de prinț.
 În zadar ca s-o mai cate tu trimiți în lume crainic,
 Nimeni n-a aflat locașul unde ea s-ascunde tainic.

VII

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură
 Înfunda mișcarea-i creață între stuf la iezătură;
 Iar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate
 Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate.
 De când codrul, dragul codru, troienindu-și frunza toată,
 Își deschide-a lui adâncuri, fața lunei să le bată,
 Tristă-i firea, iară vântul sperios vo creangă farmă –
 Singuratece izvoare fac ca valurile larmă.
 Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
 Un voinic cu ochi de vultur lungă vale o măsoară.
 Șapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,
 Și-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!
 Și pe câmpul gol el vede un copil umblând desculț
 Și cercând ca să adune într-un cârd bobocii mulți.
 – Bună vreme, măi băiete! – Mulțămim, voinic străin!
 – Cum te cheamă, măi copile? – Ca pe tată-meu – Călin;
 Mama-mi spune câteodată, de-o întreb: a cui-s, mamă?
 „Zburătoru-ți este tată și pe el Călin îl cheamă.”